РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 6-го вересня 1917. Ч. 105. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, September 6, 1917. No. 105.

ДАЛЬШИЙ НАСТУП НІМЦІВ НА ПІВНОЧИ.

Німецькі війска взяли тисячі полонених і здобули 150 гармат.

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН БУДЕ ЖАДАТИ ДЛЯ РОСІЇ ВІД ЯПОНІЇ ОРУЖНОЇ ПОМОЧИ.

Австрійці зажадали помочи німецьких війск проти Італійців

Вісти з України.

—o—

Українські посли побоюють ся масових засудів на смерть.

Відень, 7. серпня. — **З приводу відобраня Буковини українські посли з Буковини звернули ся з просьбою до австрійського цісаря, щоби власти поступали лагідно супроти українського населеня, узгляднюючи примусові обставини, серед яких приходило ся йому жити підчас російської окупації.**

З цісарської кабінетової канцелярії вислано на сю просьбу сейчас відповідь. У ній говорить ся, що цісар видав розпорядженє властям, аби вони супроти населеня були ввічливі. **У відповіди говорить ся також, що цісар приказав, аби у відзисканих частях Галичини і Буковини не вільно було карати смертию без переведеня розправи і без виданя судового засуду. Крім того всі смертні присуди, видані полевим военним судом, мусять бути предложені до потвердженя головній команді армії.**

ДІЯЛЬНІСТЬ ФРАКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРТІЇ СОЦІЯЛІСТІВ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ РАДІ.

Ще підчас всеукраїнського Зізду, зараз після вибору Української Центральної Ради, утворила ся в Центральній Раді фракція У. П. С.-Р. До фракції приступило більше ніж 25 членів, так що вона творить майже четверту частину цілої Ради. Члени фракції постановили солідарно виступати в усіх справах і обговорювати на окремих засіданях всі питаня, які приходять під обраду Центральної Ради. Перед останною (третою) сесією Центр. Ради відбула ся спільна нарада членів фракції з членами Центр. Комітету У. П. С.-Р., на якій обмірковувано справу реорганізації Української Центральної Ради.

Після довгих дискусій зібрані прийшли менше-більше до таких висновків: Українську Центральну Раду треба вважати безумовно зародком українського парляментаризму і через се треба приложити всіх засобів, аби вона могла стати справді українським парляментом. З другого боку теперішна важна хвиля великого політичного перелому в Росії вимагає конче, щоб на чолі України, станула сильна, зорганізована інституція, яка-б держала руку на живчику політичного житя, стежила пильно за всіми біжучими політичними справами, обороняла енергічно інтереси української демократії, і реагувала зі свого становища на всі важнійші події. Такою організацією повинна бути Укр. Центральна Рада. Однак на жаль до сього часу Центральна Рада лише в дуже невеличкій мірі сповняла се велике завданє. Вся робота зосереджувала ся в руках Комітету Ради, котрий у своїм невелгкім складі не може сповнити тої великої роботи, якої вимагає від нього житє. Самаж Центральна Рада збирала ся дуже рідко і то тільки на те, щоб вислухати звіту з діяльности Комітету, тоді як її заданєм повинно бути обмірковуванє всіх справ українського політичного житя. Теперішна важна хвиля не може терпіти такого ненормального стану, тому потрібно перевести основну реорганізацію діяльности Центральної Ради.

Перш усього булоб дуже бажаним, колиб можна перевести нові вибори до Центральної Ради на основі чотироприкметникової формули з цілої території України, або що найменше збільшити Центральну Раду представниками українських селянських, робітничих і салдатських депутатів. Однак поки се станеть ся з технічного боку можливим, спільна нарада фракції і Центр. Комітету У. П. С.-Р. доручила фракції негайно на найблизшім засіданю Центральної Ради виступити з домаганєм, аби Центр. Рада збирала ся частійше, на довші, що найменьше цілотижневі сесії, і щоб всі члени Ц. Ради були оплачувані. Останне домаганє подиктоване тою обставиною, що більшість членів Ц. Ради, особливо некиївські селяни і робітники не мають змоги брати участи в нарадах Центр. Ради з чисто матеріяльних причин, через що більшість членів Ради звичайно не буває на засіданях. В наслідок сього Центральна Рада не може виповняти як слід своїх завдань, які вимагають постійної роботи всіх членів Ради, і на загальних засіданях, і в комісіях. Крім того нарада членів фракції признала за необхідне прилучити шкільну комісію до Центральної Ради та утворити при Центр. Раді окрему економічну Комісію, яка-б між иншим мала на меті подрібне розробленє проєкту аґрарної рефофрми на Вкраїні. Фракція не згодила ся з тою думкою, що Центральна Рада повинна займати ся виключно тільки національно-політичними справами, а справи суспільно-політичні зовсім поминати.

Громадські й економічні справи на Вкраїні так тісно звязані з національно-політичними, що їх абсолютно відділяти не можна. Погляд, що Центральна Рада не може займати ся суспільно-економічними справами через те, що складаєть ся з ріжних партій, невірний, бож всі законодатні державні органи складають ся з ріжних партій.

З такими пропозиціями виступила фракція У. П. С.-Р. на останнім засіданю Ц. Ради (7., 8. і 9. мая). Більшість членів Ц. Ради приняла сі пропозиції і передала Комітетови Ц. Ради для детального оброблєня, який на найблизшім засіданю Центр. Ради має виступити з проєктом реорганізації. Щож до найблизшого засіданя Ц. Ради то фракція поставила домаганє, щоби воно продовжало ся цілий тиждень і щоб члени Ради вже на сім засіданю одержували добову платню, про що президія повинна повідомити всіх позамісцевих членів.

Окрім сього на останнім засіданю Ц. Ради фракція голосувала за тим, аби нововибрану українську військову ґенеральну Раду включити в цілости в склад Ц. Ради, вважаючи членів Ген. Ради не представниками мілітаризму а демократичними заступниками українського узброєного народу. В дискусії над питанєм про участь Українців у коаліційнім міністерстві фракція заявила ся рішучо проти такої участи, тому що принятє Українцем місця якогонебуть міністра противилоб ся нашому принциповому федералістичному становищу. Міністер-Українець своєю участию в кабінеті брав би тимсамим на себе відповідальність за сучасну велику розруху в державі, викликану наслідками централістичної системи, а кромі сього нарушував би наш основний принцип, що Україна не може бути неподільною частиною російської держави, тільки мусить бути вільним членом федерації всіх народів бувшої російської імперії. Одначе фракція признала можливим участь у кабінеті спеціяльного міністра від України, який виступав би виключно яко делеґат від українського народу і яко заступник інтересів української землі.

„Боротьба".

Холмщани жадають злуки з Україною.

Дня 3. червня б. р. в Новочеркаску (недалеко Ростова над Доном) відбули ся збори холмських Українців, які признали У. Ц. Раду своїм правительством і ухвалили слідуючі резолюції: 1) Цілком приєднати ся до ухвал Холмщан на зїзді в Москві; 2) Просити московський тимчасовий комітет для Холмщини, аби піддержував і переводив у житє жаданя холмських Українців, щоби українська Холмщина в своїх етноґрафічних межах війшла не до будучої Польщі, лише до рідної по мові і вірі України; 3) Збори не мають нічого проти зєднаня всіх Поляків, однак противлять ся проти спільного співжитя з Поляками, бо минувшина дала Українцям добру лекцію і т. п. — На зборах було 177 осіб.

НА СХІДНІМ ФРОНТІ.

Тисячі полонених і 150 гармат.

БЕРЛІН, 4. вересня. — Німецький урядовий звіт звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: По дводневній битві армія під командою ґен. Гутіра війшла від заходу і полудневого сходу до міста Риґи, котре в богато місцях стояло в огни.

„Російські війска з поспіхом опорожнили примісток на захід від Риґи і Двини; німецькі війска зближають ся до устя Двини.

„Густі маси війск посувають ся як в день так в ночи шляхами, які ведуть з Риґи в північно-східнім напрямі.

„На полудне від головного шляху і по обох сторонах ріки Еґель неприятель кинув до противнаступу сильні відділи, щоби з сей спосіб крити відворот утікаючі 12-тої армії. Німецькі війска ударемнили противнаступ і в богато місцях дійшли до головного шляху.

„Кілька тисячів російських жовнірів взято в полон. Военна добича складаєть ся зі 150 гармат і з безмірно великої скількости ріжних военних матеріялів.

„Битва коло Риґи становить нову сторінку слави в історії німецької армії.

„АРМІЯ АРХ. ИОСИФА: На полудневий схід від Черновець австро-угорські війска займили ряд сильно укріплених становищ російської армії. Між Серетом і Молдавою відбуваєть ся оживлена перестрілка.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: На північний захід від Фокшані відбито напади з тяжкими втратами для неприятеля".

Дальший відворот російських війск.

ПЕТРОҐРАД, 4. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„На північнім боевім фронті наші війска опорожнили в понеділок місто Риґу і знищили за собою всі укріпленя над устем Двини і всі мости. Відворот війск відбуваєть ся здовж побережа у північно-східнім напрямі.

„Місцевости: Коблї (27 миль на полудне від пристани Пернав), Кошуль і Підзе (над Риґським заливом) були острілювані гарматами з німецьких кораблів.

„В околиці Іксюль німецькі війска посунули ся у північнім напрямі до шляху Валенроде-Псков і в напрямі північно-східнім. Над вечером наші війска були приневолені уступити знад ріки Великий Еґель. Неприятель заняв місцевість Валенроде. Наші війска уступають на північ.

„З огляду на сильний наступ німецьких війск заходить потреба утвореня нової боевої лінії. В околиці Мільден, Рибнак і Кранцем під напором неприятеля уступають наші війска у північно-східнім напрямі.

„В околиці Двинска Німці розпочали сильне бомбардоване.

„В околиці села Слободзея (на схід від Черновець) відбито напади неприятеля з великими для нього втратами.

„На прочім фронті відбуваєть ся перестрілка".

Німецький цісар дякує війскам за здобуте Риґи.

БЕРЛІН, 4. вересня. — З приводу здобутя Риґи баварськими війсками німецький цісар вислав до головного команданта війск на північнім фронті, баварського кн. Леопольда, телеґраму отсього змісту:

„З приводу здобутя Риґи пересилаю Вам і осьмій армії привіт і подяку від себе і вітчини. Розумний провід і сталева воля побідити довела до сього гарного успіху. Наперед з Богом!"

Петроґрадови не грозить небезпека.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Звісний російський критик, полковник Шумський, який перебуває під теперішну пору в Анґлії, заявив, що **упадок Риґи не представляє ніякої небезпеки для Петроґраду.**

Після його гадки німецькі війска потребували би найменьше два місяці, щоби дійти до Петроґраду. Коли притім зважить ся, що за два-три тижні в тих сторонах зачинають падати осінні дощі, то наступ Німців на Петроґрад в сім році можна вважати за виключений.

Полковник Шумський припускає, що цілию наступу Німців було здобуте Риґи, і може ще здобуте пристани Реваль.

Німці мають в плянї наступ на Петроґрад.

ЛОНДОН, 4. вересня. — **Тутешні військові знавці надіють ся, що німецькі війска розпічнуть скорий і сильний наступ на Петроґрад.**

Після їх гадки німецький ґенеральний штаб буде спішити ся, щоби армія, заки ще настане зима, дійшла до Петроґраду. (Петроґрад віддалений від Риґи 315 миль). Надіють ся також, що Німці розпічнуть наступ рівночасно на суши і на мори. Німецькому штабови буде залежати на поспіху також тому, щоби осягнути свою ціль, заки ґен. Корнілов буде всилі перевести орґанізацію російської армії.

З другої знова сторони военні знавці признають, що російські війска, коли би вдало ся привернути серед них карність, без великого труду могли би здержати наступ Німців на Петроґрад. Цілий терен між Риґою а Петроґрадом є вкритий болотами, малими озерами і потоками так, що навіть розмірно малими видділами можна здержати чисельно переважаючі війска неприятеля. В такій обороні могла би відограти важну ролю балтійська фльота, лише не знати, чи її залога заслугує на повне довіре.

Тут ніхто не робить зусиль, щоби ослабляти враженє, яке зістало викликане через упадок Риґи. Після гадки військових знавців Німці потребували конче побіди, щоби в сей спосіб викликати серед народа новий запал, після невдач на західнім фронті і над Ізонцо.

Злучені Держави візвуть Японію, щоби дала оружну поміч Росії.

ВАШІНГТОН, 4. вересня. — **Опорожнене Риґи російськими війсками і здобуте міста Німцями не викликало в тутешних військових і дипльоматичних кругах жадного враженя. Також не буде жадною несподіванкою, коли би Німці робили зусиля заняти Петроґрад.**

Деякі є навіть того переконаня, що здобуте Петроґраду Німцями вийшло би в корисць російського народа, бо позбув би ся небезпеки, якою все грозять крайні революційні елементи і німецькі аґенти, котрі вибрали собі Петроґрад на свій осідок.

Деякі знова покладають велику надію на Японію. Завтра мають розпочати ся наради при співучасти членів японської комісії, президента Вілсона і секретаря Ленсінґа. **Сподіють ся, що президент Вілсон зробить Японії предложене в справі даня оружної помочи Росії.**

—o—

Арештоване брата бувшого царя.

ПЕТРОҐРАД, 4. вересня. — **В злуці з недавно відкритим заговором проти революції арештовано брата бувшого царя, великого князя Михайла Александровича, і його жінку.**

В Росії надіють ся нових заворушень.

ЛОНДОН, 4. вересня. — **Кореспондент лондонської часописи „Таймс" доносить з Петроґраду, що в місті панує велике пригноблене.**

„Правительство, — говорить ся між иншим в телеґрамі, — находить ся все ще в руках невідповідальних властий. Ґен. Корнілов був приневолений на власну руку видавати розпорядженя, щоби заосмотрити армію в средства поживи. Ґен. Корнілов видав був розказ забрати для війска силою збіже селянам, які мешкають в землях, обнятих війною. Тепер веде ґен. Корнілов переговори зі зелізничими робітниками щодо урегульованя транспортів.

„Програма ґен. Корнілова в справі військових реформ все ще чекає на приняте. Заступник президента кабінету, Некрасов, заявив, що правительство вповні годить ся на всі жаданя ґен. Корнілова. Некрасов перечить дальше, неначе би між правительством а ґен. Корніловом приходило колинебудь до боротьби або спору. Натомісць Некрасов признав, що арештовано особи, які належали до заговору проти републики. Але між арештованими не було жадної особи з окруженя ґен. Корнілова".

Кореспондент заявляє, що в дійсности „большевики" цілковито опанували Раду роб. і салд. депутатів та що вони розпочали тепер по всій Росії дуже оживлену аґітацію. По містах лучають ся часто насильства, як се стверджує пожар фабрик амуніції в Петроґраді і в Казани. **Російське правительство надієть ся небаром нових заворушень в Петроґраді і в тій цїли задержано для охорони міста панцирні самоходи.**

Козаки проти провізоричного правительства.

ЛОНДОН, 3. вересня. — **Петроґрадський кореспондент лондонського „Таймса" заповідає, що небаром прийде до непорозуміня між козаками а провізоричним правительством.**

Донські козаки є невдоволені з того, що провізоричне правительство уневажнило їх права і привілеї, якими вони покористували ся через сотки літ, знесло вибір козацької старшини, а на їх місце іменувало державних комісарів. На підставі розпорядженя провізоричного правительства ґен. Каледін, предсідатель ради козацьких делеґатів, рівнав би ся тепер простому салдатови.

По замкненю конґресу в Москві прийшло з тої причини між ґен. Каледіном а президентом Керенським до острої перепалки.

Розпорядженя, видані провізоричним правительством, не відносять ся ще покищо до козаків кубанських, терських і оренбурських, однак вони вважають їх як ворожий крок проти всіх козаків і не думають сеї справи легко пустити.

Бувший російський президент Штірмер помер.

ПЕТРОҐРАД, 4. вересня. — **Борис Володимир Штірмер, бувший президент російського кабінету, помер.**

(Штірмер зістав був іменований президентом на місце Ґоремикіна. Штірмер враз з монахом Распутіном і міністром внутрішних справ, Протопоповом, мали творити трійку, звісну під назвою „чорних духів", якої поступоване довело до революції проти царя Николая. Проти Штірмера було внесене обжаловане за те, що він переступив границї свого уряду. Штірмер числив 69 літ і помер у Петропавловській кріпости, де його запроторено в перших днях революції).

(Продовжене на стороні 3-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилі.

В телеграмі з Відня читаємо, що українські посли внесли були до австрійського цісаря просьбу, щоби власти лагідно обходили ся з українським населенєм у відзисканих частях Галичини і Буковини.

Сам факт, що українські посли вважали **за конечне** внести тепер того рода просьбу, вказує, що австрійські, чи там галицькі власти мусїли допускати ся попередними разами насильств на українськім народі. Також відповідь австрійського цісаря, що тепер заборонює ся карати смертю без переведеня розправи і видаеня судового засуду, вказує, що давнїйше се практикувало ся.

Як отже з одної сторони нові зарядженя дають надію, що положить ся конець насильствам в Галичині і на Буковині, так з другої сторони сї нові зарядженя є доказом, що дійсно польсько-австрійські власти допускали ся насильств і злочинів на невинним українськім населеню.

Між найновійшими розпорядженями російського провізоричного правительства читаємо про реквізицію (насильне забиранє) збіжа поза румунським і полудневo-західним боєвим фронтом.

Тесаме читаємо також в останній телеграмі з Петрограду, яка доносить, що ген. Корнілов на власну руку приказав забирати збіже селянам в околицях, обнятих війною.

Оба сї зарядженя відносять ся головно і передівсім до українських губерній, через котрі переходить майже половина цілої боєвої лінії.

Легко тепер зрозуміти, чому то російське правительство не хотіло відступити українському кабінетови завідуваня справами поживи на Україні. (Російське правительство, як відомо, не згодило ся на утворенє секретаріяту для поживи при українськім кабінеті). **Російське правительство дуже добре знало, що українське правительство не позволило би в такий спосіб обдирати українських селян, засуджуючи їх на голодову смерть.**

Останні вісти з Петрограду доносять, що в Чернигові прийшло до можних заворушень проти Жидів. Тасамо вісти з инших полудневих губерній (українських) доносять про небезпеку погромів.

Читаючи сї вісти, приходять мимоволі на гадку часи 1905 р. Російське царське правительство, хотячи переконати сьвіт, що нарід в Росії ще не доріс до конституції, постарало ся о погроми і на сїй підставі заведено було майже в цілій Росії воєнний стан та завішено конституцію.

І тепер російському, хоч демократичному правительству треба доказів, що **українське правительство не є спосібне до удержаня ладу і... случаї з погромами, які були все віщунами чогось злого, на Україні щораз частїйше множать ся.**

РОСІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ОБМЕЖУЄ АВТОНОМІЮ УКРАЇНИ ДО ПЯТИ ГУБЕРНІЙ.

Без найменьшого сумніву одною з найважнїйших причин, які довели до сильного заостреня відносин між українським і російським правительством, є **справа означеня границь будучої української держави.**

Представники Українців поставили справу границь української держави зовсїм засадничо, домагаючи ся, щоби її границями були дійсні границі етнографічні. Під тим зглядом між Українцями не було і нема двох гадок. Український нарід домагає ся, щоби будуча українська держава обіймала всї землї ним заселені.

Вже на першім Українськім Національнім Зїзді в Києві (від 19. до 21. цьвітня) принято одноголосно резолюції, поставлені референтом Садовським. Після реферату Садовського пограничними землями України являють ся: на заході — губернія люблинська і гродненська; на полудневім сході — ріка Кубань; на півночи — ріка Припеть; на полудни — Азовське і Чорне море, без полудневого побережа Криму.

В такий спосіб в склад української держави мали би війти губернії: **київська, полтавська, подільська, херсонська, волинська, чернигівська, харківська і катеринославська.** Крім того мали би війти також українські повіти зі сїдуючих губерній: **люблинської, сїдлецької, курської, вороніжської, таврійської, бесарабської, Донської области і Кубані.**

Цїла отся територія числилаб около 513.000 квадратових верств з 30-міліоновим населенєм українським, яке становило би 75% всього населеня.

Отсе було основне домаганє Українців від російського правительства від самого початку революції.

В справі означеня границь України вели ся часто переговори між представниками українського народу і російським правительством. Один з важнїйших переговорів відбули ся з початком серпня. Тоді то представники Української Центральної Ради під проводом Винниченка відбули в сїй справі конференцію зі заступником президента кабінету, Некрасовом, жадаючи, щоби в склад української держави війшли губернії: **Київ, Полтава, Поділє, Волинь, Ченигів, Харків, Катеринослав, Херсон, Таврія і Бесарабія.**

Тодїшна телєграма з Петрограду доносила, що між Українцями і російським правительством прийшло до згоди. В спірних губерніях мала порішити ся справа належаня через голосованє місцевого населеня.

Здавало ся отже, що справа зістала полагоджена в спосіб, вдоволяючий обі сторони. Останні однак вісти показують, що справи границь України російське правительство не полагодило так, як сього справедливо і правно домагали ся Українці.

Як на глум, російське правительство обмежило автономію України заледви до пяти, і то не повних губерній. Українська держава мала би обіймати лише губернії: **Київ, Полтаву, Волинь, Поділє і частину губернії Чернигів.**

Що є причиною такого становища російського правительства супроти Українців, легко догадати ся. Дотеперішнє російське правительство не хоче допустити до сього, щоби будуча українська держава обіймала всї українські землї, бо йому видасть ся, **що українська держава була би тоді за сильна і небезпечна для Москалів. Російське правительство боїть ся, що Україна, входячи в склад російської держави, зажадає відповідно до своєї величини і сили також відповідного впливу в завідуваню справами російської держави.**

В страху, щоби Українці не здобули собі природно приналежного впливу в російській (не московській!) державі, теперішнє російське, або радше сказати, московське правительство ставить і буде ставити всякі можливі перепони, щоби **як найбільше обмежити вимушену на нім автономію України.**

З тої отже причини російське правительство робить стараня, щоби в склад української держави не війшла **губернія катеринославська, яка є найбогатшою губернією в Росії з огляду на свої поклади угля і зелїза** (українське населенє виносить в катеринославській губернії 69%) та українські губернії **Херсон і Таврія**, які мають велике значінє, бо отвирають для України безпосередний доступ до Чорного моря.

Чи дійсно в губернії катеринославській, або харківській, або херсонській, де населенє українське має абсолютну більшість, треба аж переводити голосованє населеня, щоби переконати ся, чи воно хоче належати до України чи ні? Чи дійсно російське правительство є так наївне, що припускає, що українське населенє заявить ся проти України?

Треба надіяти ся, що коли російське правительство пускає ся аж на такі хитрощі, то воно мусить мати якісь наміри, що його наміри хоч вчасти поведуть ся. Треба припускати, що російське правительство розвине в згаданих губерніях як найсильнїйшу агітацію проти Українців, аби осягнути свою ціль.

Відповідию українського народу на тe вороже і підступнe поступованє російського провізоричного правительства навіть супроти отсих основних домагань є оклинанє Установчих Зборів з цілої України.

Установчі Збори, в яких візьмуть участь представники всіх українських земель, порішать справи України після бажаня українського народу, не оглядаючи ся зовсїм на те, чи се російському правительству подобасть ся, чи нї.

УКРАЇНА У ВСЕСЬВІТНІЙ ПОЛІТИЦІ.

(Пише воєнний кореспондент Герберт Адамс Гіббонс).

Ті, що є горячими сторонниками розчленованя Австро-Угорщини в тій цїли, щоби Німеччина не контролювала військової служби 30 міліонів Славян в осередних державах, нічого не бачать дальше від кінця свого носа. Їм ніколи не лучало ся, щоби принципом національности шахувала їх противна сторона. І коли вони бідкали ся над недолею Данців і Поляків під Німеччиною або Словаків і Чехів під Австрією, вони підбодрювали Айришів і завдавали смертельний удар Росії.

Економічна свобода не меньше важна від політичної.

Хоч за останніх три роки я в своїй кореспонденції предкладав читачам домагання всіх поневолених національностий, я ніколи перше не заявляв ся, ані тепер не заявляю ся за помноженем політичних цілостий в Европі. Економічні вимоги є однако, коли не більше, сильні як і політичні і ми мусимо бути обережні, щоби ми політично не увільнювали народів на те, аби поневолити їх економічно. Бо як ми се зробимо, вони нам не подякують і не схочуть такої волї. Айришське і чеське питанє має два боки.

Однакова мірка для всїх.

Важною справою для мирової конференції є те, щоби при розвязуваню тих всїх питань завсїди уживано однакової мірки. Як примір ми настаємо на те, що Чехи право мають бути вільні, а відмовляємо тогосамого права Айришам, то ми засаду: „сила є правом" — ставимо понад засаду: „згода того, над ким володіє ся". Нехай кождий американський патріот подумає над тим і нехай має на тямці мoє порівнанє, коли йому прийдеть ся приєтрасно кричати, що „се цїлком инша справа". Вглубіть ся в історію і студіюйте її. А відтак запитайте: „Цїлком инша справа, чи ні?"

Як говоримо про Австрію, то говорім і про Росію.

Щось подібного є з Австро-Угорщиною і з Росією. Коли ми донедавна богато чули про поневолені народи Австро-Угорщини, про їх змаганя, їх боротьбу за волю, їх права бути вольними, а в дійсности нічого про поневолені народи Росії, то сук справи в тім, що кореспонденти сторонничо уживають малих національностий якo зброї проти ворога, але вони не дивлять ся на малі народи з точки погляду тих-же народів.

Що є в Німеччині, тесаме є у Франції. Переглянїте берлїнські і париські дневники з останніх трох літ. В перших найдете богато про Поляків, Фінляндців, Українців, Айришів, Египтян, Індійців; а в останніх найдете много про Альзатійців, Данців, німецьких Поляків, Чехів, Італійців і полудневих Славян. Для Берліна айришський повстанець був героєм, для Парижа він був зрадником. Для Берліна чеський повстанець був зрадником, для Парижа героєм.

Числили й перечислили ся.

Оборонна пропаганда малих народностий (поневолених ворогом) завзято йшла від самого початку війни. Союзники сподівали ся, що та пропаганда нарушить військову силу Австро-Угорщини, що вона навіть доведе до розкладу дуальної монархії. Припадково Німці перші положили ставку. Революція дала їм нагоду. Якраз в часї, для ратованя Німеччини повняли ся сепаратистичні рухи в російській державі.

Справа Фінляндії слушна.

Фінляндія, подібно як і Польща, злучила ся з Росією на підставі віденського договору чисто персональною унією. Цар мав бути королем Польщі й великим князем Фінляндії. Оба краї мали зберечи власні права, звичаї, територіяльну ненарушимість і повну автономію. Росія зломила своє слово і — особливо в останних часах — касувала права обох країв стільки, скільки могла. Тепер повалено царизм. Фінляндія заявляє, що її унія зірвана. Вона в дійсности не відлучує ся від російської держави, тільки рішучо хоче привернути свої права, які їй в договорі загарантовано перед 100 роками. Технічно Фінляндія має слушність. Ніяка европейська держава, тим більше Росія, не може протестувати. Та зірванє узлів з Росією лучасть ся в найнещасливійший хвилі і воно означає важну поміч для Німеччини.

Для Росії Фінляндія тепер є вікном до Европи.

Як подивите ся на мапу, то побачите, що Фінляндія сусідує з одним боком заливу, який веде до Петрограду, і що фінляндська границя є всього один день їзди від Петрограду. Як Росія згодить ся на домаганє Фінляндії, відкличе російський гарнізон й оставить Свеаборг — велику воєнну пристань в заливі коло Гельзінгфорсу, то Росія буде виставлена на німецький напад від моря, або на німецький (а й шведський!) напад через Фінляндію. З мілїтарної точки погляду положенє небезпечне і тривожне. Становище Фінляндії наражує на небезпеку взаємини Росії з її західними союзниками.

З економічної точки погляду рішенє фінляндського парляменту, не брати участи в позиції, є рівнож великим ударом для Росії. Польща, яку Росія втратила на річ Німців, давала майже 25% на рахунок европейської Росії. Фінляндія зпонад трьміліоновим населенєм належала до найбільше добробутних і просьвічених провінцій Росії з великим копальнянім і будівельним корабельним промислом. Хоч становище, занятe Фінляндцями, тривожить нас, неможливо ганити їх. Вони не мають нічого спільного з Росією; вони рішили ся здобути незалежність. Вони нічого не винні Росії, а з того, як останними роками дума поводила ся з ними, вони переконали ся, що від конституційної Росії їм нема чого надіяти ся.

Як для соціялістичної Росії, то чому би вони мали терпіти? Пять літ тому у Гельзінгфорсі один дуже інтелігентний і консервативний член парляменту сказав мені, що Фінляндія одностайно рішились відлучити ся від Росії при першій нагоді. Се вже зробили.

Справа Фінляндії, Польщі й Литви не є смертельним ударом для Росії. Далеко важнїйша є справа України.

Тому, що Фінляндія й Польща, а також Литва є географічними цілостями, пограничними окраїнами, їх відділ не завдасть смертельного удару краєви, що має найбільше населеня і найбільше простору Европи. **Справа України є далеко важнїйша.**

Переслїдуванє Українців попсувало справу союзників.

Першого року війни, коли Росіяни здобули Львів, я в кореспонденції згадав, що з вимком двох-трох більших міст **населенє східної Галичини є виключно рутенське, по крови і по мові рідне 30 міліонам Українців (Рутенців або „Малоросів") в Росії.** Щоби підкопати Габсбургів, в заразом Поляків, через кілька десятиліть Росіяни піддержували рутенський рух в Галичині (вислів був би вірний, коли би Гіббонс під словом Рутенці розумів кацапів, старорусинів, москвофілів — Ред.). Та коли вони з початком війни ткмчасово стали панами східної Галичини, вони поступали як божевільні люди, позбавлені всякого політичного змислу. Вони безпощадно згнобили Поляків і Рутенців рівночасно й зачали русифікувати завойований край.

Опісля, як Австрійці вернули до Львова і відвоювали більшу часть втраченого краю, їх витано якo освободителів і справа союзників якo оборонців малих народностий дуже потерпіла. З тихсамих причин Австрійців і Німців горячо приймлено в Тернополи, коли по 3-літній окупації віддано місто.

Европа й Америка прислухують ся, що тепер відповість Україна.

Тепер австро-німецькі війська стоять на границі російської України, котра вже проголосила себе автономною. **Яке буде становище Українців? Для Америки як і для Европи відповідь на те питанє є житєвої ваги, тому, що вона буде мати могучий вплив на війну.**

Без України дні Росії якo великої держави почислені.

Україна, котра проголосила свою автономію і утворила власне правительство в Києві з Радою (національними зборами), переміненою в парлямент (незалежні законодатні збори), обнимає весь полудневo-західний угол Росії, включаючи велику пристань Одесу над Чорним морем. Як Україна відділить ся від Росії, дні Росії якo великої держави почислені.

Заява української соціял-демократії Австрії на соціялїстичній конференції у Стокгольмі.

Про конференцію українського делєгата, Вол. Темницького, теперішного голови У. С. Д. П. Австрії, з голяндсько-скандинавським комітетом, що відбула ся дня 14. червня в Стокгольмі, приносить орґан шведської соціял-демократії „Соціяльдемократен" (орґан міністра Брантінґа) з дня 19. червня с. р. такий комунікат:

Українська делєґація висловлює погляд, що, правда, загальною причиною війни є імперіялїзм, одначе неупорядковані національні відносини середної і східної Европи послужили імперіялїзмови вигідною покришкою для його завойовницьких змагань. Тихсамих неупорядкованих відносин надужиавсть ся і поза сим зручно длятого, щоби затемнювати клясові противенства та під покришкою національної солїдарности заманювати пролєтаріят на блудні дороги національної політики.

Супроти того українська делєґація уважає, що справедлива розвязка національного питаня є наказом справедливости, передумовою тривкого мира й умового розвитку соціялїстичної ідеї.

При заключеню мира мусять бути установлені інтернаціональні ґарантії повної рівноправности всїх народів. Ся рівноправність має бути здійснена дороґою права на самоозначенє кождого народу й дорогою політичної та господарської національно-територіяльної автономії.

Територіяльне розмежованє автономних національних областий повинно відповідати етноґрафічним границям, причім чужонародним островам повинні бути запевнені найдальше йдучі права меньшостий.

Зединенє областий, заселених одним народом, в одноцільні автономні державні орґанізми є неминучою необхідностю корисної розвязки національних питань.

Українська делєґація не заявляєть ся одначе за роздроблюванєм істнуючих державних і господарських областий, а тільки за їх основною перебудовою.

З тих принципіяльних основ випливають для практичної політики українських соціялїстів з огляду на будучий мир ось-які провідні домаганя: національно-ріжнородні держави Середної і Східної Европи — Австро-Угорщина, Росія і Балкан — повинні бути перетворені у федеративні держави автономних і рівноправних народів.

Зокрема, що торкаєть ся національних домагань українського народу, котрий тепер входить в склад трох ріжних держав (Австрії, Росії, Угорщини), зединенє всїх українських областий в одноцільний під політичним і господарським оглядом автономний державний орґанізм є на тепер остаточною цїлию української національної політики. Якби одначе вона не могла бути осягнена вже при найблизшім заключеню мира, то на сей випадок українська делєґація домагаєть ся, як для Українців Австро-Угорщини так і для Українців Росії повної політично-господарської, національно-територіяльної автономії у федеративнім союзї з названими державами.

Слїдом за сим українська делєґація заявляєть ся проти дальшого істнованя дотеперішних країв Австрії, чи то ґуберній в Росії, а домагаєть ся нового розмежованя областий на основі меж національного населеня.

Українська делєґація рішучо противить ся змаганям Поляків, щоб до будущої польської держави придїлити деякі, як етноґрафічно, так історично українські области (Холмщина, Східна Галичина, Полїсє), й обстає при тім, що сї области можуть бути прилучені тільки до инших українських областий. Рівночасно заявляєть ся за відбудованєм Польщі, але тільки в її етноґрафічних межах при самозрозумілім забезпеченю прав меньшости чужонародним островам на польській територїі.

Для береженя національної рівноправности всїх народів має бути при наміренім міжнароднім розємнім трибуналї утворений окремий виділ для охорони прав націй. Кождому народови, що почувати-ме себе покривдженим, чи то з боку иншого народу, чи держави, до котрої буде належати, має прислугувати право виступити перед сей виділ зі своєю скаргою і жадати міжнародної інтервенції.

Українська делєґація заявляєть ся за як найскоршим заключенєм мира без анексій і воєнних контрибуцій.

Ті народи, на областях яких вела ся війна, мають бути в повній мірі відшкодовані воюючими державами за понесені страти, о скільки війна не вела ся в інтересї дотичної територїі, а територія стала ся театром війни не зі своєї власної волї, а з накиненої иншими необхідностями.

Делєґація заявляєть ся за приверненєм самостійности Бельґії, Румунії й Сербії при рівночаснім зединеню Сербії з Чорногорою.

Щодо Ірляндії та Альзації й Льотаринґії — належить полагоду сього питаня віддати спільному порозуміню безпосередно інтересованих народів, при чім воля місцевого населеня сих країн мусить бути міродатна.

В справі сьвітово-господарських і міжнародно-правних питань українська делєґація прилучаєть ся до виводів німецької делєґації в Австрії.

Українська делєґація заявляєть ся за скликанєм загального конґресу робітничих соціялїстичних партій, але **жадає, щоби висланцям українських соціялїстичних партій Австрії й Росії признано всї права окремої національної секції Інтернаціоналу вже на сїм конґресї, як також у міжнароднім соціялїстичнім Бюрі.** Уважає дальше за потрібне, щоб на сїм конґресї були заступлені всї національні секції, як їх більшости так і меньшости.

Одноагідними постановами будучого конґресу повинна бути сотворена спільна основа для робітництва всїх країв, на котрій то основі соціялїстичні партії повинні підняти енерґічну діяльність, щоби присилувати воюючих найшвидше заключити загальний мир.

Делєґація висловлює домаганє, щоби будучий мировий договір скасував постійне військо, запровадив народну мілїцію, призначену тільки для охорони меж державами, перевів загальне розоруженє й усунув тайну дипльоматію.

ЯК ПОСИЛАТИ ЛИСТИ ДО СТАРОГО КРАЮ.

Вже від довшого часу приходили до редакції нашої часописи часто запити в справі **посилки листів до старого краю.** Щоби дати зовсім певну відповідь на поставлене питане, редакція віднесла ся в справі близших інформацій щодо посилки листів з Америки до Австро-Угорщини до почтового департаменту у Вашингтоні.

У відповідь одержала редакція нашої часописи письмо отсього змісту:

Division of Foreign Mails, No. 286755

POST OFFICE DEPARTMENT War 82
SECOND ASSISTANT POSTMASTER GENERAL
WASHINGTON

August 29, 1917.

Svoboda,
83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

Sirs:

In reply to your letter of the 21st instant, relative to communications with individuals in Austria-Hungary, you are informed that mail service to and via Germany was suspended by Order dated April 7, 1917.

There is no objection, however, to the sending of letters to persons in Austria-Hungary, enclosed in outside envelopes to persons in neutral countries for onward transmission to Austria-Hungary, provided the inside envelopes are left unsealed, and there is nothing communicated therein except matter of a personal or business character.

Very respectfully,

OTTO PRAEGER,

Second Assistant Postmaster General.

В перекладі се письмо звучить:

Панове!

У відповідь на Ваш лист з 21. е. м. щодо переписки з особами в Австро-Угорщині, повідомляєть ся Вас, що почтову службу до Німеччини і через Німеччину завішено на підставі розпорядженя з дня 7. цьвітня 1917 р.

Нема однак ніякої перешкоди щодо посилки листів до Австро-Угорщини, коли сї листи будуть на верхній коверті адресовані до осіб в державах невтральних з тим, аби вони їх післали дальше до Австро-Угорщини, під услівєм однак, коли коверти не будуть запечатані та коли в листі не буде написане нічого кромі справ характеру особистого або бізнесового.

З поважанєм

ОТТО ПРЕГЕР

другий асистент генерального почтмайстра.

З повисше наведеного письма з почтового департаменту виходить:

1. Листи до Австро-Угорщини можна посилати через невтральні держави (на примір через Швецію або Швайцарію). Треба мати однак в невтральній державі якусь знакому особу або інституцію, котра би займила ся відобранєм листу і післала його до Австро-Угорщини.

2. Листи, посилані в той спосіб, мають бути незапечатані.

3. В листах вільно писати лише про свої особисті справи. В листах не вільно писати про справи американські, а передівсїм про справи, які відносять ся до війни. Такі листи будуть знищені, а крім того посилаючий може бути нотягнений до відповідальности. **Найліпше писати листи коротко і виключно про справи чисто особисті.**

До посередництва в пересилці листів можна уживати Червоний Хрест у Стокгольмі (Швеція) або в Женеві (Швайцарія). Очевидно в листі треба залучити міжнародні почтові купони (інтернейшенал купонс) на оплату листа, і відповідно адресовані коверти.

Здобутє Пєтроґраду означає конець співучасти Росії у війні.

(Після американського воєнного кореспондента, Карла Г. Віґанда).

Упадок Риґи можна вважати запечатанєм долї російської балтійської фльоти. Що упадок Риґи дає спромогу Німцям розпочати наступ на Пєтроґрад, — се нині припускають у Вашінґтоні.

Вістка з Пєтроґраду про опорожненє Риґи викликала вправдї живе заінтересованє, але вона не була несподіванкою. Вже давнїйше довірочні донесеня до департаменту заграничних справ і до департаменту війни предсказували таку можливість.

Нова доба в німецькім наступі.

Зі здобутєм **Риґи починаєть ся нова доба в німецькій кампанії проти Росії.** Сїй пристани грозила від трох літ небезпека зі сторони Гінденбурґа. **Опорожненє Риґи російською армією без битви треба вважати доказом дійсного положеня, яке панує під теперішну пору в російській армії.**

Небезпека для балтійської фльоти.

Найбільший страх викликує можливість, що доля балтійської фльоти зістала з упадком Риґи запечатана. Що балтійська фльота по упадку Риґи попадеть ся в німецькі руки, про се є лише малий сумнїв. Втративши Риґу, російські війска не зможуть довго удержати в своїм посїданю остров Езель, який замикає доступ до Риґського заливу. Остров Езель панує властиво над доступом до Ревалю, Пєтроґраду і Кронштаду. Коли сей остров опинить ся в руках Німців, Німці зроблять з нього підставу для своєї фльоти, підводних лодок і лїтаків, **а тодї російська балтійська фльота буде зовсїм замкнена.**

З Риґи до Ревалю.

Після здобутя Риґи найблизшою цїлию Німців буде здобутє пристани Ревалю.

Ся важна воєнна пристань не є сильно укріплена від сторони суші, зате від моря досить сильно забезпечена мінами і тяжкими гарматами. В сїй пристани находять ся найважнїйші варстати до будови кораблів.

Відтятє Ревалю від Пєтроґраду на суші і зближенє німецької фльоти потягнули би сноро за собою упадок Ревалю.

Російська фльота, яка находить ся в Ревалю, не була би всилї видістати ся попри німецьку фльоту так, аби відтак могла доплисти до якоїсь анґлійської пристани. **Російській фльотї остане тодї до вибору лише одно: уступити до Кронштаду.**

Пєтроґрад також загрожений.

Про **можливість наступу Німців на Пєтроґрад говорить ся нині зовсїм отверто у тутешних військових і дипльоматичних кругах.** В дійсности Німці не мають великих військових трудностий і столиця Росії може легко опинити ся в руках Німців. **Занятє Пєтроґраду потягнуло би за собою чи скорше чи пізнїйше упадок сильної кріпости Кронштаду, яка боронить Пєтроґрад від сторони моря.**

В Кронштадї бусїла би цїла російська фльота впасти в руки Німців.

Одинокий спосіб, який лишаєть ся Росії, щоби балтійська фльота не попала ся в руки Німців, є затопленє сеї фльоти. Російські воєнні кораблї находили ся донедавна в руках радикальних соціялїстів-революціонерів.

З огляду на те, що Пєтроґрад є осередком продукції амуниції й оружа для російської армії і фльоти, можна його упадок назвати кінцем чинної участи Росії у війнї.

Про се ніхто не сумнїваєть ся. Тому вже тепер, коли правительство носить ся з наміром перенести столицю держави з Пєтроґраду до Москви, доложить воно також всїх зусиль, аби як найбільшу частину фабрик і їх уладжень перенести з Пєтроґраду в глибину Росії.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовженє зі сторони 1-шої).

НА МОРИ:

Норвеґія втратила в серпни 21 кораблїв на 41.000 тон.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Звіт норвеської корабельної аґенції доносить, що **в протягу місяця серпня впало жертвою підводних лодок і мін 21 норвеських кораблїв на 41.000 тон.** 25 моряків згинуло, про 5 нема вістки.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

Баварські війска на поміч Австрійцям проти Італії.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 4. вересня. — З Інсбрука доносять, що **на усильне поновне бажане Гінденбурґ згодив ся остаточно післати з російського фронту дві дивізії (40.000) баварського війска проти Італії, щоби скріпити силу Австрійців.**

Друга телеґрама доносить, що фабрика оружа „Скода" в Пільзні (в Чехії) працює 24 годин на добу, щоби доставити на час тяжкі гармати для оборони Тріесту перед Італійцями.

Велика воєнна нарада аліянтів в Парижи.

ВАШІНҐТОН, 3. вересня. — **Італійське посольство одержало вістку, що небаром відбудеть ся в Парижи велика воєнна нарада аліянтів.**

Предметом нарад будуть правдоподібно отсї справи: **воєнне положенє в Росії і Італії та справа мирової ноти папи.**

ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

„НА ВКРАЇНУ!"

Так озаглавлює свої подорожні враженя, чи певнїйше цові подорожні лайливі бруди московський журналїст, а український, не розуміючий сего слова, соціялїст Гр. Семешко.

Дивна річ: Що, власне, він хоче сказати заґалови своїми красними слївцями „дурень", „плитко-пливаючий", „самостійник" і т. п.

Цїлком ясно, що лайливими епітетами заґал не нагодуєш (крім хиба циркових глядачів, аматорів реготу). Що ними він хоче сказати? Як і взагалї — що він сказав публицї своєю роковою лайливою (крім спогадів) писаниною?

Та людина, що з роду не тримала і кінчика віжок загально-української справи, уявляючи з себе велитня, лїзе у всї критичні боки загально-українського руху та, не знаючи через свою профанацію нї бе в тій справі, вибльовує цїлі цебрики нечистоти на всїх українських діячів... Та ще самим босяцьким шляхом — мерзкою лайкою, замісць журналїстичної критики.

Не вартаб і писати про те, алеж коли сторонниками тої перекупсько-лайливої особи являють ся і визначці діячі українського провідництва в Америцї, то тодї слїд щось сказати. Та більшого чого, крім того, що зісталось у мене від написаних ранїйше оповідань, не варто згадувати.

Одно лише треба підкреслити: се та його тенденція брехнї і нетактовности, якою він керує ть ся ввесь час. Чи винен він в сьому, трудно гадати; як трудно гадати, чи винна людина, що коїть якесь зло під впливом хронїчного алькоголїзму... А Гр. Семешко, який може пише оті всї свої лайки під рожевий колір своєї пиятики, навряд чи ясно розуміє їх. Хай дістанеть ся він на українську територію, де горївки тепер нема, то тодї вже можна судити його писанини, яко здорової розумово людини...

Не хочу я оповідати ті листи, які отримані від товаришів його подорожи, що писали про ті штуки, які він виробляв підчас своєї пароходової пяної подорожи, яка й мала апормальні наслїдки писанини його „**На Вкраїну**!"

Вже заголовок „На Вкраїну" є дивним. Гр. Семешко... Той Семешко, який ще на передоднї свого відїзду писав, що він **їде до Росії**, а тут у Сан Франціско відкидав істнованє **всяких України**, — тепер вже їде на Вкраїну... Чи є тут хоч крапля льоґіки?

Та громадянство помилить ся, коли гадає, що він дійсно туди доїде... Чиж буде диво, коли ся особа, що міняє свої тенденції й слова мов ящірка шкіру, зачувши територію України й зрозумівши, що проф. Грушевський, Винниченко, Сергій Єфремів, Петлюра й инші не дочекали ся його поради зробити з України „Великую и неділимую Россію" з проектованими ним „українськими Ґуберніями" — вже керують краєм, він не поверне на ново-урядову службу, яко полїцайського дослїдувача, до Петрограду, до полїцайсько-архивного департаменту Бурцева (куди запрошували вже його, як оповідав він)? Та і загалї чи потрібний він на Вкраїнї? Чи потрібна та людина з своїми антинаціональними українськими тенденціями там, де 30-міліоновий український нарід, випростувавшись від 250-лїтної культурно-просьвітної темноти — благає сьвітла і культурного розвою... Чи може Семешко з своїми хиткими москвофільськими тенденціями думок Мілюкова щось дати українському народови, який потребує власного, близкого національним путям керування...

Нї, така особа там не потрібна. Його-ж гнилий, незрозумілий йому соціялїзм, там не потрібний. Віковий гніт українського пролєтаріяту і хлїбороба вже давно виробив в народї ті соціялїстичні потяги і ті реґресивні тенденції, які таїть в глибинї своєї брехливої й лайливої душі бувший московський журналїст Гр. Семешко — українському громадянству там не потрібні.

Там треба правдивих, чистих від власного „я" людий. А вони там є і будуть. Кривій же душі **Григорія Филиповича** серед них не місце.

Ол. Досвітний.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ПОЗІР ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКА УКРАЇНО!

Отсим маємо честь повідомити Хвальні Братства і Товариства в Філядельфії, Па. і околици, що дня 17. падолиста 1917 р. Братство св. Володимира, від. 105 У. Н. Союза в Найставн обходить 10-лїтну річницю свого основаня, яка відбуде ся в Пуласкі Гол при улицях Джермєнтаун і Гунтінґ Парк.

Длятого просимо в сей день стриматись від балїв і т. и. оказій, щоб загально собі не пошкодити. — За уряд Братства св. Володомира, від. 105 У. Н. Союза: Б. Рудик, секр. 104-05

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Домагають ся виповідженя війни Австро-Угорщині.

Патріотично-наукове товариство у Вашінґтоні, Д. К., видано відозву, в якій взиває американське правительство, щоби воно виповіло війну всім союзникам Німеччини, заявляючи, що німецька тайна поліція одержує найбільше інформацій за помочию Австрійців і Болгарів. „Коли се є війна проти автократії", — говорить ся у відозві — то як ми можемо мати приятельскі зносини з найбільше деспотичною з великих держав Австро-Угорщиною?"

Непорозуміне між шікаґовським майором і іллінойським говернором.

Між майором міста Шікаґо, Віліямом Г. Томпсоном, і говернором стейту Іллінойс, Ловденом, прийшло до непорозуміня. Ґнані з міста до міста делєґати „Народної Ради для мира і демократії" рішили зїхати ся на зїзд до Шікаґо. Наради зїзду тягнули ся вже три години, коли нараз оповіщено, що ґовернор Ловден заборонив зїзд. Почувши таке розпорядженє ґовернора, майор (посадник) міста Шікаґо, Томпсон, дуже обурив ся і позволив, аби зїзд дальше відбував ся.

Майор Томпсон яко сторонник властивої демократії виробив собі вже давно лиху патріотичну марку в кругах вашінґтоньского правительства.

Президент обороняє свою власть.

Президент Вілсон є в сильній опозиції проти леґіслятури державного конґресу, яка носить ся з пляном сформувати спільний конґресовий комітет на протяг війни, котрий мав би полагоджувати важні военні справи.

Президент в листах до кількох членів конґресу заявив свою опозицію супроти такого пляну.

Президент за асекурованем жовнірів на 10.000 долярів.

Президент Вілсон обстоює при тім, аби кождого жовніра асекурувати на суму 10.000 долярів. Конґрес є проти проєкту Вілсона, а натомісць намагаєть ся завести асекурацію жовнірів на суму 5.000 долярів.

Уліпшене металевих фотоґрафій.

А. Р. Бейкер і Р. Н. Перкінс, хеміки з Омаги, Небраска, винайшли новий спосіб, як робити кольорові фотоґрафії на металевих плитах. Вони вже заложили ляборaторію і почали виробляти такі фотоґрафії. В тій справі тамошна часопись „Бі" пише: „Від 50 до 75 фотоґрафій можна зняти що дня, посьвячуючи один тиждень, аби цілком викінчити одну фотоґрафію. Чотири особи вже працюють в новій ляборaторії. Фах не має нічого до діла зі зниманєм фотоґрафії. Тут ходить лише о те, щоби звичайну фотоґрафію витиснути на срібній або золотій плиті. Процес відбуваєть ся при впусканю лучів спеціяльного сьвітла на металь."

Фотоґрафія по цілковитім укінченю є кольорова і ніколи не зіпсуєть ся, бо до цілої маси додаєть ся ріжні примішки твердих металів, як золото, плятина і т. п. Одна така маленька фотоґрафія (у виді ґузика) буде коштувати 50 до 75 долярів. Велика фотоґрафія (на стіну) буде коштувати майже 9.000 долярів.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Пляновано замах на канадійського премієра.

Канадійська поліція заарештувала кілька осіб, яких підозрівають о пляноване замаху на канадійського премієра, Роберта Бордена, і на канадійський парлямент, який пляновано висадити динамітом у воздух.

В Брітіш Коломбії заповіджено страйк проти примусової служби військової.

Федерація Праці в Брітіш Коломбії на спеціяльній конференції заявила ся 55 голосами проти 8 за ґенеральним страйком робітників, який мав би бути протестом проти примусової служби військової в Канаді.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Ціна ягід в Галичині.

Галицьке намісництво установило ціну краєвих ягід, продаваних у сьвіжім стані. Ціни є слідуючі: вишні з хвостиками 1 кільоґрам 1 корона 35 сотиків, вишні без хвостиків 1 кільоґрам 1 корона 16 сотиків; черешні мягкі солодкі 1 корона 15 сотиків, черешні тверді солодкі 1 корона 35 сотиків; суниці огородові 1 кільоґрам 2 корони 61 сотиків; порічки 1 кільоґрам 1 корона 20 сотиків; аґрест 1 кільоґрам 1 корона 7 сотиків.

Хто з купців брав би висшу ціну, того чекає кара від 1-го до 6 тижнів арешту.

Орґанізація І. W. W. є незаконною в Англії.

Англійські власти в Ню Савт Вейлс, в Англії, заслали 38 робітників на 6 місяців до арешту за се, що належали до „незаконної орґанізації" Промисл. Робітників Сьвіта.

Дістала 9 місяців арешту за недозволену демонстрацію.

Панна Панкґурст, дочка пані Емеліни Панкґурст, звісної англійської суфражистки, дістала 9 місяців кари в австралійськім арешті за се, що устроїла незаконно демонстрацію.— Коли би таке стало ся у ворожій Англії державі, скільки би то було вже крику...

Нелюдське трактоване Сербів в Австро-Угорщині.

Сербське пресове бюро в Лондоні доносить, що через нелюдське трактоване сербських полонених в Австро-Угорщині вимерло їх вже 80.000. Їм не дають відповідного харчу і лікарської помочи.

Голод в Сербії.

Економічні відносини в Сербії стають щораз тяжші. Австрія, Німеччина і Болгарія забрали до себе всі пільні засіви, які сього року були дуже скупі. Населеню полишено дуже мало поживи, так, що примірoм одній родині остаєть ся один бохонець хліба на тиждень. Мяса і омасти годі дістати. Молока безуслівно нема і діти гинуть тисячами. Велике число родин, яких батьки стоять на поли бою, є виставлені на нужду.

Кажуть, що в Швайцарії працює німецька машина.

Телеґрама з Женеви доносить непотверджену ще вість, що ціла політична Швайцарія находить ся тепер в німецьких руках; що в краю провадить ся німецька пропаґанда. Одна пронімецька часопись, „Ля Файль", роздаєть ся щоденно даром у 50.000 примірниках; всюди роздають німецькі брошурки і що дня до краю приїзджають громади нових німецьких журналістів.

Буча на зборах польських послів у Кракові.

У Кракові відбули ся наради соймових і парляментарних послів австрійських Поляків. Одним з головних бесідників виступав ґраф Адам Тарновский, який в імени консерватистів домагав ся, щоби Поляки провадили свою політику рівнобіжно з політикою Австрії.

Над сею справою прийшло до горячої дебати, яка скінчила ся тим, що націонал-демократи і соціял-демократи опустили салю нарад.

ВСЯЧИНА.

Наймолодший ґенерал.

Дня 1. липня б. р. в англійській армії іменовано оберста Фрайберґа ґенерал-майором і віддано йому під команду одну бриґаду Англійців у північній Франції. Ґенерал Фрайберґ, з німецького походженя, є наймолодшим ґенералом у сій війні, бо числить всього 28 літ житя. Він визначив ся в битвах на Ґаліполі, в Мезопотамії, а також коло Аррас (у Франції) і за се дослужив ся найвисшого відзначеня в англійській армії — хреста Вікторії. Історія записала, що лише три француські ґенерали, Бонапарте, Гош і Марсо, підчас француської революції були ще молодшими, коли осягнули ранґу ґенералів.

Японці ніколи не піддавали ся в полон.

Японський жовнір ніколи не піддав ся в полон.

Підчас коли воюючі держави Европи мають нині майже 4,000.000 полонених, Японці хвалять ся фактом, що підчас японсько-хінської війни в 1894 році ніодин японський жовнір не дістав ся в хінський полон. У війні з Росією 1904 року Росіяни полонили 1.000 Японців і то майже виключно цивільних.

Японський жовнір, який попав ся в полон, а відтак повернув до вітчини назад, не має вже ніде місця в товаристві. Підчас облоги японський гарнізон доти воює, аж доки не згине останній жовнір. Гаслом японського жовніра є: „Разом стоїмо, разом і гинемо!"

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Ю. Г., Ню Йорк, Н. Й. — „Січова Пісня" не буде поміщена, бо заслабо зложена.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

14.

З нагоди наближаючої ся конвенції У. Н. Союза пишу отсих пару стрічок під розвагу високоповажаних делєґатів надходячої конвенції. Не хочу богато розписувати ся, бо шкода забирати дорогого місця в „Свободі", але приступлю таки від разу до свого проєкту.

§7 говорить, що конвенції У. Н. Союза відбувають ся що два роки. Я пропоную, щоби конвенції відбували ся що чотири роки, бо шкода марнувати тяжко запрацьовані гроші, а тимсамим нищити каси місцевих відділів.

§24 говорить, що кошти подорожи і денна дієта делєґатів мають бути плачені підвладними відділами. Я пропоную, щоби кошти подорожи і дієта денна були плачені з каси У. Н. Союза, а в який спосіб і з якого фонду, я скажу низше.

В §152 треба додати „фонд конвенційний". З того фонду мають ся покривати кошти подорожи і денну дієту делєґатам конвенції.

§182 говорить, скільки платить ся на який фонд. Я пропоную, щоби фонд резервовий зменьшити на 5 центів, а других 5 центів платити на фонд конвенційний; з того власне фонду буде можна покривати кошти і дієти делєґатам конвенції, як я висше згадав. Представмо собі, що в У. Н. Союзі є 10.000 членів, а кождий член буде платити по 5 центів місячно на фонд конвенційний; то зробить місячно 500 долярів, а за один рік до конвенційного фонду вплине $6.000. Колиж би конвенції відбували ся що чотири роки, то до фонду конвенційного вплинулоб $24.000. Сих гроший вистарчилоб на те, щоби кождий відділ У. Н. Союза міг вислати свого представителя на конвенцію і тимсамим не потерпілаб каса місцевого відділу.

Григорій Пипюк,
член 347 від. У. Н. С.
в Мілвіл, Н. Дж.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КОТСВІЛ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 248, подає до відома своїм членам, що звичайний мітінґ відбудеть ся в сю неділю, 9. вересня, зараз по Службі Божій, в гали п. Ф. Сутика. Просить ся всіх членів, аби явили ся та вирівнали свої залеглости. Пригадуєть ся батькам, що будеть ся збирати розмет за діти від молодечого відділу, котрий зістав доперва заснований. Хто ще не вписав своїх дітий, то сеї неділі має добру нагоду. Не відкладайте сеї справи на завтра, бо ніхто не знає, що його завтра чекає! Кождий чоловік повинен обезпечити ся на случай нещастя. За таку малу суму, 25 цнт. місячної вкладки за дитину, вразі випадку отримаєте 200 долярів на кошти похорону і лікаря. Будеть ся приймати нових членів до У. Н. Союза за половину вступного. — І. Гладій, предс.; О. Собчак, секр.; Н. Мокрій, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. Отсим подаємо до відома всім членам тов-а ім. Богдана Хмельницького, від. 133, що звичайний мітінґ відбудеть ся в суботу, 8. вересня б. р. Всі члени мають явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Ті члени, котрі довгують за два місяці, мають вирівнати свої залеглости, бо инакше будуть суспендовані. Також пригадуєть ся всім членам, аби кождий привів зі собою на сей мітінґ хоч одного нового члена, бо тепер У. Н. Союз приймає за половину вступного. — Г. Сорочан, предс.; В. Кіт, кас.; В. Сидорович, секр.

ВЕСТ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в домі при 6161 Гленмор евеню, Вест Філядельфія, дня 9. вересня, о годині 3.30 пополудни. Просить ся всіх членів, аби явили ся на означений час, бо є дуже важні справи до полагодженя. Будеть ся приймати нових членів до У. Н. Союза за половину вступного, а до товариства після ухвали. Родимці! Користайте з доброї нагоди, бо се послідний місяць, що У. Н. Союз приймає нових членів за половину вступного. Обовязком кождого члена привести свого товариша з собою на мітінґ і вписати його до нашого товариства. — П. Коходинський, предс.; Ф. Холивський, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!
СЕ ВЖЕ ДІЙСНО НОВІСТЬ І ТО НЕБУВАЛА!

Не той лиш сьвятий, хто все сумує:
Прилично всякий і пожартує.

Тисне вас журба, давить вас горе, то возьміть для відради в руки наші книжочки, а найдете там лік і раду на всякий сум і в кожду хвилю розвеселитесь.

Де найдеть ся наша книжочка, там піде безжурна забава живо вперед і здоровий сьмих буде лунати зі всіх груди.

А хочете забавити кромі себе, також і других, то навчіть ся щонебудь з сеї книжочки і ставайте на сцену, сатирою та гомором розвеселяйте сумуючих і упавших на дусі; згори беріть всякі пороки й блуди, щоби сьвіт ішов не манівцями, а шляхом простим і чесним.

А хто на вас за „правду в очи" оскорбить ся, то не журіть ся і не зражуйте ся. Правда ворогів має много, але вона все горою.

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ ДАВНО ПОЖАДАНІ НАЙНОВІЙШІ

МОНОЛЬОҐИ

КНИЖОЧКА 1.

КУМА КАСЯ.
ВСЕ ЛИХО ЧЕРЕЗ БАБУ.
ФАКТОР СЛУГ.
ВСЕ ЧЕРЕЗ МАТРОНУ.
ПЕРЕХИТРИЛА.
ТОРГ О СЛУЖНИЦЮ.

ЦІНА ВСЬОГО 20 ЦЕНТІВ.

КНИЖОЧКА 2.

СОФРОН МОЧИМОРДА.
МОШКО ПЯВКЕС.
КЛОПОТИ СЕМЕНА.
ІЦИК КВАРҐЕЛЬДУФТ.
ЛИХА ЖІНКА.

ЦІНА ВСЬОГО 20 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,
які має на складі
КНИГАРНЯ „СВОБОДИ".

Арендар. Драма в 3. діях. — Ціна 25 ц.
Американський Шляхтич. Образ з життя руських робітників, в 3-ох діях. — Ціна .... 30 цнт.
Американець, веселий образ з життя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Абу Касимові капці. — Арабська казка Написав Іван Франко. — Ціна 30 цт.
Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладі. — Ціна .... 10 цнт.
Американські трости. — Ковбок. (Казка). — Еміґранти.— Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Амалюнґа. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.
Байки-небилиці. — Ціна .... 10 цнт.
Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах. — Ціна .... 20 цнт.
Буквар для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з життя наших переселенців в Америці у 4 актах зі співами. — Ціна .... 25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій).
Великий підручник школа на скрипку, самоучитель, з всякими потрібними вказівками для початкуючих. Ціна враз з пересилкою $1.25
Воєнні пісні. — Ціна .... 15 цнт.
Вибір поезій Івана Франка (з житєписю автора). — Ціна .... 35 цнт.
Вічевий співаник. — Ціна .... 5 цнт.
Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.
Вертеп. Спецична картинка для колядників, що ходять по хатах в часї Різдвяних Сьвят. — Ціна .... 5 цнт.
Вихованець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна 25 цнт.
В неволі темноти. — Комедія з життя русько-американського народа в 3. актах. — Ціна .... 25 цнт.
Вільний чоловік і инші оповідання. — Ціна .... 40 цнт.
Весела читанка з образками. — Ціна .... 15 цнт.
І. Вечері на хуторі біля Диканьки. II. Ярмарок в Сорочинцях.—Ціна 15 цнт.
Вода в природі. — Умірковаиий та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.
Граматика української мови. Уложили В. Коцовський і І. Огоновський — Ціна .... 40 цнт.
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями. — Ціна .... 25 цнт.
Ґостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.
Галка смерти. — Ціна .... 5 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумористичне оповідання). — Ціна .... 10 цнт.
Ґеновефа. — Ціна .... 30 цнт.
Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Ціна .... 20 цнт.
Другий альбом найкрасших українських 25 пісень з нотами на хори мішані, мужеські і жіночі. Зладив Г. Е. Смоленський. — Ціна .... 75 цнт.
Домашна кухня (як варити і печи). Зладила Леонтина Лучаківська. Дуже практична і потрібна книжка для наших ґаздинь і дівчат. — Ціна .... 75 цнт.
Дяк. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна .... 20 цнт.
Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії. — Ціна .... 15 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна .... 15 цнт.
Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Ціна 15 цнт.
Евстахій, повість з перших віків християнства. — Ціна .... 30 цнт.
І. Жовнір. — II. Оферма. Повели з міського життя. — Ціна .... 10 цнт.
Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки береть земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.
Жителї Марса. — Ціна .... 10 цнт.
Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.
Жіночий язик, індіянська казка. **Невдалий линч,** оповідане. — Ціна 15 цнт.
Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і життя в Америці. — Ціна .... 15 цнт.
Зоря нового життя. Комедія в чотирох діях. — Ціна .... 30 цнт.
З років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповідання, відомости і інформації про український парід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Ціна .... 30 цнт.
Збірка повісток. — Ціна .... 10 цнт.
За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.
Збірка оповідань. Цитка. Євшан-зіле. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка.—Ціна 20 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоти (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Алїґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шанщ? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Ціна 15 цнт.
За вольности України. — Ціна ... 5 цнт.
З кого ся насьміхають, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірна оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Іван Коновченко і инші оповідання. — Ціна .... 20 цнт.
Іван Дурак та инші оповідання. Ціна 25 ц.
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пацої людини. — Як Сніжка щось по очи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 ц.
Із звірячого царства. Перша сотня найкрасших казок. — Ціна .... 20 цнт.
Історія про трийцять одного.—Ціна 10 ц.
Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: розкоші, смутки, щасте й нещасте серед змінчивого сьвіта. — Ціна .... 40 цнт.
Ілюстрована збірка. Вуся (3 ілюстрації). Катерина (3 ілюстрації). Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). Лист турецького султана Запорожським козакам. Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Алькоголїзм і діти (1 ілюстрація). — Ціна .... 20 цнт.
Історія про малого Пилипка як лютий морозенько замучив його в лісї. — Ціна .... 20 цнт.
Історія України-Руси. Написав Олександер Барвінський. — Ціна .... 40 цнт.
Іцко-Сват, комедія в 1. дії.—Ціна 10 ц.
Інститутка. Незвичайно гарне оповідане. — Ціна .... 15 цнт.
Історія про гарну Маґельону і графа Петра. — Ціна .... 25 цнт.
Князь і жебрак. Переклав Володимир Держирука. — Ціна .... 50 цнт.
Козацька пімста. Оповідане з козацької старовини. В тій книжці є представлене, як наші прадіди козаки уміли шанувати свої національні сьвятощі і як мстили ся за зраду. — Ціна ..40 цнт.
Книжочка рахунова. — Дуже практична книжочка до обчислювання всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.

Обширні цінники висилаємо кождому на жадане.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який подано у понизшій адресі. Моні-ордер належить долучити до замовлення.

Казки за циганів. — Ціна .... 10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида змудрував. — Ціна 15 цнт.
Календар У. Н. Союза на рік 1916. — Ціна .... 50 цнт.
Календар У. Н. Союза на 1917 рік. — Ціна .... 50 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнования Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна ..10 цнт.
Кроваві діяманти. Новочасний роман. — Ціна .... 35 цнт.
Людоїди і инші оповідання. Ціна 25 цнт.
І. Листи з пекла. II. Лист шинкаря до черта і инші оповідання. — Ціна 25 цт.
І. Лист шинкаря до люципера і відповідь. II. Про алькоголь. — Ціна .... 10 цнт.
Листи Штіфа Табачнюка до його жінки Явдохи. — Ціна .... 10 цнт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна .... 40 цнт.
Монольоґи, ч. 1. — Ціна .... 20 цнт.
Монольоґи, ч. 2. — Ціна .... 20 цнт.

Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома

Пошукую свого брата **ОЛЕКСУ ЛИЦКІВ** з села Плюбанівки, пов. Теребовля. Хто би о нім знав або він сам, прошу голоситись на адресу: 102-106
NICH. LOOSKI, Burke, Idaho.

Пошукую **ГРИНЬКА ЯРЕМКИ і ІВАНА ПАКА** з села Дібрнів, повіт Рогатин. Мають перебувати десь коло Перт Амбой, Н. Дж. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: 101-05
P. PASNAK,
119 Nall St., Hamtramck, Mich.

Пошукую свого брата **СТЕФАНА ЯРЧУКА** з села Іванков, пов. Борщів. Перебував в Міннеаполіс, Мінн. Хто би о нім знав або він сам, прошу голоситись на адресу: 104-109
STEPHEN YARCHUK,
Box 161, Kearsarge, Mich.

Пошукую свого брата **ФЕДОРА ЧИЖИК,** з села Олеша, пов. Товмач. Хто би о нім знав або він сам, прошу голоситись до: 105
DMYTRO CZYZYK,
85 Hamilton St., Bridgeport, Conn.

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В НЮ ЙОРКУ.

Заходом нюйорської Січи, першого відділу Січової Орґанізації Українців у Злучених Державах, відбудеть ся відчит січовика Петра Барткова на тему **„СІЧ І ЇЇ ІДЕЯ".**

На сей відчит Січ просить всіх щирих приклильників січового руху. Повинні також прийти і ті, котрі думають, що січовий рух стоїть на перешкоді до правдивого поступу. Відчит буде в четвер, 6. вересня с. р., в гали під ч. 134 Іст 7-ма улиця, о годині 8-мій вечер.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ ДЛЯ ВСІХ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Іван Франко.

АБУ КАСИМОВІ КАПЦІ.

Арабська казка.

—o—

Абу Касим здивував ся,
Веселенький поспішав ся,
Думав добрий зиск найти.
В лазні він вступа пороги,
Коли бач, суддя тут строгий
Як не скрикне: „А, сє ти!"

„Ти сє, драктивий злодюго!
Гей, візьміть, звяжіте туго
І в тюрму його запріть!
І здійміть мої напучі,
А капчиска ті вонючі
До карку йому вчепіть!"

Тут мав лазню Абу Касим!
Не пійшло йому се плазом,
Що приятель жарт зробив.
Що вже плакав і кланяв ся,
Толкував ся і звиняв ся, —
Пан суддя трохи не бив.

Мусів Касим на остатку
Пястрів видобуть десятку
І судді віткнуть в кулак,
Щоб минути злої казні.
Так то змитий з тої лазні
Видобув ся небо́рак.

IV.

Мокра мелянхолія Абу Касима. Він кидає свої капці в ріку Тіґріс, та вони по злодійськи нічною порою вертають до него назад.

Абу Касим страх нещасний
Повернув у дім свій власний,
А вернувши, розридавсь.
Він скупар був, не злодюга, —
Аж тут ось яка наруга
Впала, що й не снямятавсь.

„Боже! — крикнув він крізь сльо-
[зи, —
Чиж то я коли де в лози
Крадене добро таскав?
Чи в каварнях крав турбани?
Чи по лазнях я кармани
Людські ревідував?

„Чи з злодіями я шляв ся,
До комори добирав ся,
З стайні коні виводив?
Чи то я підніс правицю
На халїфову скарбницю?
Чи везіру*) догодив?

„Будь я не купець, а віхоть,
Як чужого хоч за ніхоть
До моїх прилипло рук!
Що-ж судді я тому вдіяв,
Що мене він позлодіяв
І здер з мене гроший гук!

„Боже, знаєш в своїй власти,
Чи хоч думку мав я вкрасти
Ті напучі навісні!
Я-ж не ткнув ся-б їх, як живо,
Коб не жарт, що так злосливо
Хитрий друг удрав менї!

„Ах, та вже тепер я бачу,
Що мою поцтиву вдачу
Тії капці в гріх ввели!
Я бажав напучі мати, —
Мусів се мій друг пізнати,
Щоб він висів на гили!

„Я бажав в нових ходити, —
Гроший жаль було купити,
Пристрастила ся душа
До отсих кайданів клятих!
Через них прийшлось віддати
Купу ось-яку гроша!

„Кляті капці! Засліпили
Ви мене зовсім в тій хвили,
Душу спутали мою!
Ви мене вели до згуби!
Так за те я чорту в зуби
В сій хвилині вас даю!"

В тім настрою страх понурім
Він за уха капці шнуром
Міцно враз оба звязав,
Взяв на плечі мов колоду
І над річки Тіґра воду
В тихих думах поманджав.

Не далеко мав манджати:
Близко від його кімнати
Бистрий Тіґріс шумно плив.
Абу Касим над рікою
Став і ось перед собою
Свої капці положив.

„Капці — мовив він — невдячні!
Ви забули, необачні,
Як я вас любив, беріг!
Як я звільна в вас чалапав,
Кількасот разів вас латав,
Підбивав, скріпляв, як міг!

„А проте ви, капці кляті,
Замісць вдяки, благодаті
Довели мя до біди!
Ось вам від старого друга
Замісць вдяки та-ж наруга:
Йдіть до біса до води!"

І каміня в них наклавши,
Шнуром добре зайзавши,
Розмахав і бух в ріку!
А вертаючи до дому,
Тїшивсь, що собі самому
Пімсту видумав таку.

Ой, так, так! Собі самому!
Бо коли вернув до дому
І про капці ні ду-ду,
Злая доля на готові
Тії капці стофунтові
Мала на його біду.

Ось три дни собі минули.
Нічю рибаки тягнули
Невід в Тіґрісі по днї.
Як тягнули, так тягнули,
Раптом щось тяжке почули,
Мов колоду у матні.

„Бачність! Риба знать велика!"
Крикнув невода владика, —
„Затягай до беріжка!
Живо, братці! Осторожно,
Бо її сполошить можно!
Алеж бестія тяжка!"

Стогнуть рибаки, працюють,
Знай до берега прямцюють,
Аж ось раптом: пррр, та гов!
Зачіпилась матня в колоду!
Щоб відпнять, владика в воду
Мусів бовтнуть стрімголов.

Довго шпортавсь там та нипав...
Вилїз — ледви-ледви хлипав.
Хлопці невід потягли.
Ще тяжкий! Ну, Богу хвала!
Значить, риба не прорвала!
Страх цікаві всї були.

Витягають: що за дідько!
Риби ні хвоста не видко!
Діри у матні кругом,
А на споді для вигоди
Два капчиска мов колоди
Та ще й з камяним нутром!

Став владика тай журить ся,
Проклинає аж курить ся:
„Щоб йому тристенний біс,
Тому вражому падлюці,
Що ті дідьчії папуці
Нам в найкрасший вир заніс!"

Аж один рибак погляне,
Тай говорить: „Пане, пане!
Чиж не знаєте ви їх?
Се-ж, — тристенний його бабці! —
Абу Касимові капці!
Він собі з нас робить сьміх!"

„Так?" — владика лютий крикнув,
Капці з невода він смикнув
І нічого не сказав:
Взяв на плечі мов колоду,
І прискорюючи ходу
Улицею поманджав.

Не далеко мав манджати:
Зупинив ся просто хати,
Де наш Абу Касим жив;
Там, щоб хвильку відітхнути
І довкола позирнути,
На землї їх положив.

Пусто скрізь було в тій хвили.
Тож він розмахав що сили
Капцями тай бух в вікно!
Сам на річку скочив живо,
Та знай шепче: „Маєш пиво!
Маєш! Все менї одно!"

V.

Рожево-пахуче пробудженє Абу Касима, гіркий плач його і рішенє — спалити капці в огни.

Не злякавсь так Йона того,
Як його з човна сухого
В морську кинули глибінь;
Не в таке впав остовпінє
Беда, як мертве камінє
Прорекло йому: Амінь;*)

Не такий Филистимлянів
Страх напав, як стовп той грянув,
Що звалив сліпий Самсон, —
Як злякав ся Абу Касим,
Коли брязком-стуком разом
Вдарило йому на сон.

„Боже правий! Боже правий!
Чи то сон такий лукавий,
Чи кругом валить ся сьвіт?"
Так прокинувшись бурчав він,
Сонні очи протирав він,
Щоб довкола поглядїть.

Поглядає — горе! горе!
У покою наче море
Запахуще розлилось,
А в тім мори серед хати
Мов остров якийсь заклятий
Бовваніє чорне щось.

Чи то казка? Чи то снить ся?
Щоб зовсїм протверезить ся,
Він потяг себе за ніс.
„Ні, не сплю! І ось вже днїє.
Та який се холод віє
Крізь віконце? Що за біс?"

Він зриваєсь, з ліжка сходить,
По тім мори босо бродить
По самісінькі кістки;
Раптом скрикнув мов безумний,
Впав на ліжко, мов до трумни —
Зрозумів усї звістки.

Він пізнав те чорне диво,
Що близь ліжка гордїливо
У олїйку розляглось:
Не остров се в океанї,
Його капці оканнї
Повернули к нему ось.

*) Везір — високий урядник державний.

*) Беда, знаменитий англійський письменник і проповідник IX. віку ослїп на старість, та проте ходив проповідати від села до села. Раз збиточник-провідник завів його між каміне; Беда виголосив огнисту проповідь, після якої каміне крикнуло: Амінь.

(Дальше буде).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".